

**Propunere legislativa pentru modificarea si completarea
Legii nr. 76/2002, privind sistemul asigurarilor pentru somaj si stimularea ocuparii
forte de munca, publicat in Monitorul Oficial, Partea I nr. 103 din 06/02/2002**

EXPUNERE DE MOTIVE

In contextul international actual, forta de munca a unei tari, este un factor valoros care asigura prosperitate, dar, din pacate, Romania, se confrunta de cativa ani cu o acuta lipsa a factorului uman care asigura stabilitate sociala.

Cauzele sunt multiple si foarte complexe, si nu se poate da vina exclusiv pe situatia economica incerta a societatii romanesti, privita in ansamblu sau.

In aceasta Expunere de Motive, se vor detalia aceste cauze si se vor propune o serie de masuri necesare si utile, pentru a detensiona aceasta situatie exploziva, cu un mare impact social, care apasa asupra intregii societati.

In prezent, sectoarele cel mai periclitate al economiei romanesti sunt, conform conducerii ITM – Sibiu, constructiile si industria textila.

Sa luam un exemplu: Jimbolia si Sannicolau Mare sunt doua orasele din judetul Timis, ambele situate la granita de vest. Sannicolaul e la o aruncatura de bat de Ungaria, iar Jimbolia, de Serbia. Acum cativa ani, localitatile aveau printre cele mai mari rate de somaj din judet, iar acum incearca sa aduca muncitori de peste hotare, pentru ca nu mai exista forta de munca in zona. Populatia celor doua orase din judetul Timis nu trece de 15.000 de persoane si toti au de lucru, pentru ca nu exista firma cat de mica sa nu caute oameni. In Jimbolia, s-au instalat fabrici de componente auto, confectii textile, mase plastice, subansamble, zootehnie, culturi vegetale etc.

In prezent, dupa ce agentii economici au epuizat angajarea muncitorilor din judetul Timis, si mai apoi din intreg Aradul, s-a trecut la satele de peste granita. Investitorii discuta despre aducerea unor muncitori din localitatile sarbesti, mai ales ca toti cei 15 mari agenti economici din localitate se plang ca nu mai gasesc oameni.

Anularea, vizei de intrare sau iesire din Serbia ar putea rezolva lipsa resursei umane, insa pentru aducerea muncitorilor din alte tari, investitorii se confrunta cu o alta dificultate: autorizatiile de munca pentru straini se obtin de la trei oficii distincte si permisele de munca sunt scumpe.

Un foarte mare impediment este acela ca legislatia reglementeaza ca muncitorii straini trebuie sa fie platiti cu salariul mediu pe economie, adica 1.270 lei, bani pe care angajatorii nu ii

pot da nici localnicilor, deci nici strainilor, si asta pentru ca toate contributiile, de tip asigurari, plus alte cheltuieli reprezinta cam 80 la suta din salariu. In opinia majoritatii angajatorilor cred ca ar fi in avantajul romanilor ca Statul sa diminueze din aceste taxe, pentru ca agentii economici sa poata mari salariile muncitorilor, iar acestia sa nu mai plece in alte tari.

In aceasta situatie, Romania incepe sa se confrunte cu o criza a fortei de munca, problema deja acuta in Bulgaria. Conform statisticilor, numarul mare de romani plecati in strainatate a lasat un gol pe piata muncii, fapt demonstrat si de rata extrem de scazuta a somajului.

Conform Eurostat, Biroul Statistic al Uniunii Europene, media ratei somajului din Uniunea Europeana a fost in iulie anul acesta de 7,8%. Cea mai mare rata s-a inregistrat in Polonia, 15%, urmata de Slovacia, cu 14%. Romania avea in aceeasi perioada un procent de 5,1% iar in septembrie rata somajului a scazut la 5%.

Firmele din constructii, textile si turism si agentile de recrutare a personalului recunosc ca cererea de locuri de munca este mare si nu poate fi acoperita. Ministerul Afacerilor Externe nu stie, sau se face ca nu stie, cati romani au plecat la munca in strainatate, dar estimarile expertilor din piata muncii arata ca aproximativ 3 (trei) milioane de romani muncesc acum peste granite.

Acest lucru a afectat in special constructiile, industria usoara si turismul. In aceste trei domenii, cererea de forta de munca este imensa. Doar Agentia Nationala de Ocupare si Formare Profesionala cautata in acest moment circa 10.000 de oameni in toata tara.

Dar sunt multe alte firme care nu-si recruteaza oamenii prin aceasta agentie, si dimensiunea reala a cererii de muncitori in constructii e mult mai mare.

Firmele care recruteaza personal se plang de lipsa de muncitori si de faptul ca angajatorii ii platesc putin, asa ca acestia prefera sa plece in strainatate. In constructii se ajunge la o medie salariala de 1-2 euro pe ora, iar daca pleaca in strainatate, muncitori pot castiga pana la 20 de euro pe ora, un avantaj deloc de neglijat, insa este evident ca un astfel de fapt afecteaza proiecte mari de infrastructura.

Insusi Domnul Presedinte Traian Basescu recunoaste ca Romania a incetat sa mai fie un izvor nesecat de muncitori. Acesta declara putin inaintea publicarii Raportului de Monitorizare a Comisiei Europene: „Nu o sa invadam pe nimeni cu forta de munca, pentru ca, in mod paradoxal, in momentul de fata Romania este in apropierea unei crize de forta de munca in raport cu proiectele ce vor fi finantate chiar de U.E. Romania, datorita propriei sale evolutii, dar si migratiei deja produse a fortei de munca, nu mai este in situatia de a fi un furnizor de forta de munca pentru statele membre ale UE; dimpotriva, va fi o tara care va absorbi forta de munca.”

Conform Ministrului Economiei si Finantelor – Domnul Varujan Vosganian, Romania “are un deficit de aproape 500.000 de salariati, in special in constructii, industria grea, industria mecanica si auto.”

In opinia Institutului National de Statistica, dupa intrarea Romaniei in U.E. piata fortei de munca a inregistrat un deficit in majoritatea domeniilor economice, in special in constructii, fiindca populatia este imbatrinita iar deficitul este accentuat de fenomenul de migrare a personalului muncitor.

Firmele mari din constructii dau vina pe munca la negru, de altfel un fenomen ingrijorator care are implicatii sociale din ce in ce mai acute, ca sa motiveze aceasta lipsa a fortei de munca.

In industria textila problema principala este salariul extrem de mic. Deoarece agentii economici ii platesc insuficient pe angajati, atunci acestia prefera sa traiasca din somaj sau sa munceasca la negru. In plus, majoritatea sunt angajati la norma, iar daca nu o realizeaza, salariul scade si mai mult.

Pana acum, industria textila a prosperat datorita lohn-ului, bazat tocmai pe forta de munca ieftina. Dar, cum se gasesc din ce in ce mai putini angajati dispusi sa munceasca din greu pentru

un salariu mic, lohn-ul nu mai are un viitor prea lung in Romania, iar textilistii romani sunt nevoiti sa se orienteze spre alte piete.

In turism, firmele prefera sa angajeze oameni doar pe perioada sezonului estival. Sezonierii - de cele mai multe ori studenti sau elevi - sunt platiti deseori atat de prost, incat prefera sa nu-si duca la bun sfarsit contractul (atunci cand exista asa ceva).

Mai mult, cei mai buni oameni din industrie sunt deja plecati in tari unde pot lucra tot timpul anului sau pe vase de croaziera.

In aceste conditii, calitatea serviciilor oferite de firmele romanesti din sectorul turistic scade de la an la an. Cat despre training-uri cu angajatii, nici vorba, pentru ca in loc sa-i modeleze si sa-i instruiasca, firmele din turism prefera sa angajeze in pragul sezonului estival, fara sa aiba nici un control asupra calitatilor acestora.

Confruntata cu o criza similara, dar de proportii mult mai mari, Bulgaria a gasit solutia: atragerea cetatenilor din tarile care au comunitati mari de bulgari (in principal, Macedonia, Turcia si Republica Moldova).

Desi nu recunosc existenta unui plan asemanator, autoritatile din Romania par sa ia in calcul aceeaasi solutie. Unul dintre indiciile existentei acestui scenariu este faptul ca cetatenilor din Republica Moldova li se acorda acum viza sau cetatenia romana extrem de usor.

Sate intregi de romani au plecat, de-a lungul anilor, in strainatate. Cu timpul, barbatii si-au luat si familiile si astfel s-a ajuns in situatia in care satele sa numere doar cativa locuitori. Au fost cazuri in zona Moldovei in care oamenii plateau cu ziua muncitori veniti de peste Prut pentru a-i ajuta in gospodarie.

Criza se resimte si la nivelul micilor meseriasii din orase. In Bucuresti, gasirea unui zugrav sau a unui instalator incepe sa fie o mare problema. La fel ca si tarifele pe care le percep.

Se estimeaza ca aproximativ 3 milioane de romani muncesc in strainatate la ora actuala, ei reprezentand aproximativ 20% din forta de munca a Romaniei. In timp ce unii au plecat din tara aproape imediat dupa caderea regimului comunist in 1989-1990, majoritatea au ales sa emigreze incepand din 2002. Cele mai populare destinatii pentru romani s-au dovedit a fi in principal Italia si Spania, datorita asemanarii de limba si cultura.

Raportul Global al Dezvoltarii Umane pe 2007 pentru Romania, prezentat de Programul Natiunilor Unite pentru Dezvoltare, a scos in evidenta faptul ca lipsa fortei de munca ieftine i-a determinat pe investitorii straini sa ia in considerare varianta reorientarii catre alte piete a fortei de munca, lucru care va afecta serios economia romaneasca.

In plus, Agentia Nationala pentru Ocuparea Fortei de Munca, atunci cand este solicitata de agentii economici, nu le pune la dispozitie, decat o lista cu numarul celor pe care ii are inregistrati in baza ei de date, si cu toate ca agentul economic publica anuntul de angajare in ziare de mare tiraj, sau il afiseaza pe usa Agentia Nationala pentru Ocuparea Fortei de Munca, la interviu nu se prezinta nimeni, sau dimpotriva se prezinta persoane care sunt subcalificate. Datorita faptului ca lista prezentata de Agentia Nationala pentru Ocuparea Fortei de Munca, in privinta datelor de identificare este confidentiala, in situatia in care se prezinta cineva la interviu si proba de lucru pentru angajare, nu se poate stii cu exactitate daca acea persoana este inregistrata in acea lista, si astfel incat indicele de somaj care in acest moment este in jur de 5%, in loc sa scada, stagneaza.

In ceea ce priveste una dintre problemele acute ale sectorului constructiilor, criza de forta de munca calificata, exista pareri ca a-i aduce pe muncitorii romani plecati in alte tari nu reprezinta o asteptare realista. Dimpotriva, cei plecati in afara tarii ar trebui sa fie lasati sa munceasca si sa invete acolo, aceasta fiind una dintre caile prin care Romania se va adapta la standardele europene. Solutia la problema crizei fortei de munca este aducerea muncitorilor straini, insa implementarea acesteia ar trebui sa fie facilitata printr-o serie de masuri

guvernamentale. In aceasta privinta, angajatorii nu pot face nimic, fiind de competenta si responsabilitatea autoritatilor sa adapteze cadrul legislativ astfel incat muncitorii straini sa poata fi adusi mai usor in tara.

Romania nu are alta solutie decat sa recurga la importul de forta de munca, pentru a acoperi deficitul existent in prezent pe piata muncii. Angajatorii sunt obligati sa apeleze la serviciile muncitorilor din Asia pentru a suplini lipsa de forta de munca autohtona sau a mainii de lucru ieftine.

Aceasta este concluzia Raportului Global al Dezvoltarii Umane pe 2007 pentru Romania, prezentat de Programul Natiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD). Raportul PNUD mai arata ca lipsa fortei de munca ieftine i-a determinat pe investitorii straini sa ia in considerare varianta reorientarii catre alte piete ale fortei de munca, lucru care, conform raportului, va afecta serios economia tarii noastre. Romania se afla printre primele tari in ceea ce priveste numarul de muncitori aflati in afara granitelor, avand in vedere ca de 12 ani, romanii isi cauta, in numar tot mai mare, bunastarea financiara printre straini.

La o populatie de circa 21 milioane de persoane, exista 6,6 milioane pensionari si peste trei milioane de romani care muncesc in afara granitelor. Exista voci care atrag atentia asupra faptului ca atrag atentia asupra faptului ca Romania va resimti in curand efectele disproporției dintre numarul redus al populatiei active si numarul din ce in ce mai mare de pensionari.

Pentru considerentele prezentate, am intocmit prezenta Propunere legislativa, pe care o supun dezbaterii si adoptarii Camerei Deputatilor, urmand a fi apreciata oportunitatea promulgarii Legii privind modificarea si completarea Legii nr. 76/2002, privind sistemul asigurarilor pentru somaj si stimularea ocuparii fortei de munca, in contextul cerintei privind introducerea selectiva in legislatia romaneasca a normelor juridice europene referitoare la problematica supusa examinarii.

DEPUTAT
NATI MEIR

